

საეკლესიო კალენდარი: 8 ოქტომბერი

საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია 8 ოქტომბერს წმიდა არსენი დიდის, კათალიკოსის ღირსი ევფროსინე ალექსანდრიელის, ღირსმოწამე პაფნოტი მეგვიპტელის და მისთან 546 მოწამეთა ხსენების დღეს და ღირსი სერგის, რადონჟელი ილუმენის მიცვალებას აღნიშნავს.

წმიდა არსენ დიდი, კათალიკოსი

წმიდა არსენ დიდი, კათალიკოსი დაიბადა დაახ. 820 წელს, სამცხის ცნობილი და გავლენიანი დიდებულის, მირიანის, ოჯახში.

როდესაც არსენი სრულწლოვანი გახდა, მამამ, მირიან აზნაურმა, იგი საეკლესიო და სამღვდელმთავრო კრების დაუკითხავად, სამცხის ერისკაცთა დახმარებითა და რამდენიმე ეპისკოპოსის თანადგომით, კათალიკოსად დაადგინა. ეს იყო საეკლესიო

კანონების უხეში დარღვევა და ერისკაცის კადნიერი ჩარევა მის საქმეებში.

ქართლის და კლარჯეთის სამღვდელეობამ სადავო საკითხის გადასაჭრელად საეკლესიო კრება მოიწვია ჯავახეთში. კრებას თავმჯდომარეობდა ეფრემ მანყვერელი. საეკლესიო სამართალი მამათა მხარეს იყო. არსენს გადაყენება ემუქრებოდა, მაგრამ კრებაზე გამოცხადდა მამა ყოველთა მეუდაბნოეთა – გრიგოლ ხანძთელი და ყველა, მათ შორის ეფრემიც, დაარწმუნა იმაში, რომ არსენის კათოლიკოსის ტახტზე დადგინება ღვთის ნებით აღსრულდა.

წმიდა არსენი შესანიშნავი ჰაგიოგრაფი და ისტორიკოსი იყო. მას ეკუთვნის უმნიშვნელოვანესი ისტორიულ-პოლემიკური თხზულება “განყოფისათვის ქართლისა და სომხითისა”, რომელშიც გადმოცემულია სომეხ-ქართველთა საეკლესიო განხეთქილების ისტორია. არსენ დიდსავე მიაკუთვნებენ “აბიბოს ნეკრესელის ცხოვრებასა და წამებას”.

წმიდა არსენი ოცდაშვიდი წლის მანძილზე განაგებდა ქართლის ეკლესიას. გარდაიცვალა 887 წელს

ღირსი ევფროსინე ალექსანდრიელი

ღირსი ევფროსინე ალექსანდრიელი V საუკუნის დასაწყისში დაიბადა ქალაქ ალექსანდრიაში. იგი დიდგვაროვანი და მდიდარი მშობლების ერთადერთი ასული იყო. ქალწულს დედა ადრე გარდაეცვალა და მისი აღზრდის მთელი სიმძიმე მამას – პაფნუტის დააწვა. ღრმადმორწმუნე, კეთილმსახური ქრისტიანი – პაფნუტი ხშირად დადიოდა ხოლმე მონასტერში

ქალწულმა ღვთის განგებულებით უდაბნოდან ალექსანდრიაში ჩასული ერთი ბერის მიერ ფარულად შეიმოსა მონაზვნური სქიმა, მაგრამ შიშობდა, რომ დედათა მონასტერში მამა მიაგნებდა, ამიტომ ბერ იზმარაგდის სახელით მამათა სავანეს მიაშურა. ილუმენმა ახალმოსული “საღმრთოთა შინა ბრძენ” და უვნებლობას მიწვევულ მამა ალაპის მორჩილებაში განაწესა.

ევფროსინეს მამას – პაფნუტის თავზარი დასცა ასულის გაუჩინარებამ. დიდხანს ამაოდ ეძია შვილი. მწუხარებით შეპყრობილმა, მოუხშირა მონასტერში სიარულს. აქ იგი ილუმენტან და ბერებთან საუბარში პოულობდა ნუგეშს. წმიდანმა საიდუმლო მშობელს მხოლოდ მიცვალების წინ გაუმჟღავნა.

წმიდა დედა პატივით დაფლეს მამათა სასაფლაოზე. მის სენაკში კი დამკვიდრდა მამამისი – პაფნუტი, რომელმაც მთელი ქონება გლახაკებსა და ეკლესიებს დაურიგა და დიდხანს მოსაგრეობდა საცხოვრებელი მადლის მოსაგებად.

ღირსმონაშე პაფნუტი მეგვიპტელი და მის თანა 546 მონაშენი

ღირსმონაშე პაფნუტი ეგვიპტელი იყო და უდაბნოში მოღვაწეობდა. დიოკლეთიანეს (284-305) მიერ ქრისტიანთა დევნისას მმართველმა არიანემ ბრძანა, განდევნილი მისთვის მიეგვარათ, მაგრამ პაფნუტი არ დაელოდა წარმოგზავნილებს და თვითონ გამოცხადდა ხელისუფალთან. აქ ნეტარმა საჯაროდ აღიარა ქრისტე, რისთვისაც სანამებლად გადასცეს. მეომრებმა, დიონისემ და კალემაქემ, რომლებიც აწამებდნენ წმიდანს, იხილეს, თუ როგორ იცავდა მას ღვთის ძალა და ირწმუნეს ქრისტე მაცხოვარი. მმართველის ბრძანებით ისინი მაშინვე სიკვდილით დასაჯეს.

წამების შემდეგ საპყრობილეში ჩაგდებულმა პაფნუტიმ ორმოცი ტუსალი მოაქცია ქრისტეს სჯულზე. უღმრთოებმა ყველა მათგანი დაწვეს.

რამდენიმე ხნის შემდეგ ნეტარი მეუდაბნოე გაათავისუფლეს. იგი კეთილად ისტუმრა ქრისტიანმა ნესტორმა, რის შემდეგაც მასპინძლის მთელი ოჯახი კიდევ უფრო განმტკიცდა ქრისტეს სჯულში და მონაშემობრივად აღესრულა.

პაფნუტიმ კიდევ ბევრი მართლმორწმუნე გაამხნევა და მარტვილობის სურვილით აღანთო. წმინდა პაფნუტის ქადაგებით ხუთათხმოცდაექვსი ადამიანი მოექცა ქრისტიანობაზე და ყველანი მონაშემობრივად აღესრულნენ.

თავად წმიდა პაფნუტი ყელზე ლოდგამობმული მდინარეში ჩააგდეს, მაგრამ, ღვთის ნებით, სასწაულებრივ გამოირიყა ნაპირზე. ბოლოს იგი იმპერატორ დიოკლეთიანესთან გაგზავნეს, რომლის ბრძანებითაც ფინიკის ხეზე გააკრეს და ასე ამოხადეს სული.

მიცვალება სერგისა - რადონეჟელ იღუმენისა, საკვირველთმოქმედისა

ღირსი სერგი რადონეჟელი როსტოვის მახლობლად, სოფელ ვარნიცაში მცხოვრები კეთილმსახური ბოიარების, კირილესა და მარიამის ოჯახში დაიბადა 1314 წლის 3 მაისს. ყრმამ სიცოცხლის პირველივე დღეებიდან ყველა გააოცა თავისი მარხვით: ოთხშაბათს და პარასკევს დედის რძეს არ ეკარებოდა. ბავშვი არც მაშინ იღებდა დედისგან საკვებს, თუ მას ხორცი ჰქონდა ნაჭამი. როცა ეს შეამჩნია, მარიამმა საერთოდ აღიკვეთა ხორცეულის მიღება. წმიდანი შვიდი წლის იყო, როცა სასწაულებლად მიაბარეს. მას მთელი არსებით სწყუროდა სწავლა, მაგრამ არაფერი გამოსდიოდა: შეწუხებული ყრმა დაუცხრომლად ევედრებოდა უფალს, გონება გაეხსნა მისთვის. ერთხელ მამამ ბართლომე ცხენების საძებნელად მინდორში გაგზავნა. გზად, მუხის ქვეშ მან ლოცვად დამდგარი უცნობი მღვდელ-მონაზონი შენიშნა, მიუახლოვდა, ქედი დადრიკა და მორჩილებით დაუწყო ლოდინი მოხუცის ლოცვის დამთავრებას.

ბერმა აკურთხა ბავშვი, აკოცა და ჰკითხა, რა გასჭირვებოდა. ბართლომემ გაუმხილა თავისი სატკივარი – წერა-კითხვას ვერ ვსწავლობო და შეევედრა, უფლისგან შემწეობა გამოეთხოვა მისთვის. უცნობმა ბავშვს თხოვნა შეუსრულა – ილოცა, შემდეგ კი ჰვარი გადასახა და სანაწილიდან ამოღებული სეფისკვერის ნატეხი გაუნოდა: “გამომართვი, შვილო, და მიიღე. ეს ღვთის მადლის ნიშნად და წმიდა წერილის გულისხმისაყოფად გეძლევა”. ამ დღიდან ყრმამ წერა-კითხვაც ისწავლა და წაკითხულის საოცარი ანალიზის უნარიც მიემადლა.

დაახლოებით 1328 წელს მომავალი წმიდანის დედ-მამა რადონეჟში გადასახლდა. როცა უფროსი ვაჟიშვილები დაოჯახდნენ, ღირსმა კირილემ და მარიამმა ხოტკოვის ღვთისმშობლის საფარველის სახელობის სავანეში სქიმა შეიმოსეს და მალე უფლისთვის სათნო ღვაწლში მიიცვალნენ. ამის შემდგომ ბართლომემ დაუტევა ეს სოფელი და დაქვრივებულ, შემდეგ კი ბერად შემდგარ უფროს ძმასთან, სტეფანესთან ერთად რადონეჟისგან ათი ვერსის დაშორებით, მდინარე კონჩურასთან დამკვიდრდა. ძმებმა ტყე გაკაფეს, საკუთარი ხელით მოიწყვეს სენაკები და ააგეს მცირე ტაძარი, რომელიც ყოვლადწმიდა სამების სახელზე ეკურთხა. ასე ჩაეყარა საფუძველი წმიდა სერგის სახელგანთქმულ ლავრას. სტეფანემ ვერ გაუძლო განდევილობის სიმძიმეს და მოსკოვის ღვთის განცხადების სავანეს მიაშურა, მარტო დარჩენილი ბართლომე კი 1337 წლის 7 ოქტომბერს ბერად აღიკვეცა სერგის სახელით.

1354 წელს, ხანგრძლივი და მხურვალე ვედრების შემდეგ, სავანის ბერებმა წმიდანი წინამძღვრობაზე დაითანხმეს. ვოლინელმა ეპისკოპოსმა ათანასემ მღვდელ-მონაზვნად დაასხა მას ხელი და ილუმენად დაადგინა.

ნეტარი სერგისა და მისი ძმების სინმიდით გაბრწყინებულმა ცხოვრებამ თანდათან მიიპყრო თანამედროვეთა ყურადღება და მალე ლავრამ მთელს რუსეთში გაითქვა სახელი. წმიდანის სულიერ შვილთაგან ბევრი ბოიარი და თავადი მონასტერს თავისი ქონების ნაწილს სწირავდა, რამაც შესაძლებელი გახადა ახალი, უფრო დიდი ტაძრის აშენება.

მდიდარ შემონირულობებს ილუმენი საქველმოქმედო საქმეებს ახმარდა. განსაკუთრებულ მამობრივ სიყვარულს იჩენდა იგი ობოლთა, გლახაკთა, უპოვართა და მონასტერს შემოვედრებულ მწირთა მიმართ. შიმშილობების ჟამს წმიდანი ალებდა სავანის ბელლებს და უხვად ურიგებდა ხორბალს დამშეულებს...

წმიდა სერგიმ 1392 წლის 25 სექტემბერს მშვიდობით შეჰვედრა სული უფალს. მისი ცხედარი სავანის ტაძრის სამხრეთ კედელთან, საკურთხევლის მახლობლად დაკრძალეს.

მასალა მომზადებულია ღია წყაროებზე დაყრდნობით.

— sputnik-georgia.com